

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Vojtěcha Šimíčka a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobce: **K. B.**, zast. Mgr. Martinem Chrásteckým, advokátem se sídlem U Sokolovny 121, Zlín, proti žalovanému: **Finanční ředitelství v Brně**, se sídlem nám. Svobody 4, Brno, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 12. 2009, č. j. 20238/09-1100-709857, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 19. 1. 2011, č. j. 31 Af 70/2010 - 37,

takto:

Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 19. 1. 2011, č. j. 31 Af 70/2010 - 37, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se žalobce jako stěžovatel domáhá zrušení shora uvedeného rozsudku Krajského soudu v Brně, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti výše specifikovanému rozhodnutí žalovaného. Tím bylo zamítnuto stěžovatelovo odvolání proti rozhodnutí Finančního úřadu ve Zlíně ze dne 28. 5. 2009, č. j. 140215/09/303931705782, jímž bylo zamítnuto stěžovatelovo odvolání proti rozhodnutí správce daně ze dne 4. 11. 2008, č. j. 250023/08/303913/2569 – platebnímu výměru na základ daně, daň a ztrátu z příjmů fyzických osob za zdaňovací období roku 2005, kterým byl stanoven základ daně ve výši 383 395 Kč a vyměřena daň ve výši 70 932 Kč. Orgány finanční správy vyšly shodně z toho, že uvedený platební výměr byl stěžovateli doručen veřejnou vyhláškou dle § 19 v rozhodné době účinného zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, dne 19. 12. 2008 a právní moci nabyl dne 20. 1. 2009. Odvolání proti

němu podané dne 16. 4. 2009 tak muselo být zamítnuto jako podané po stanovené lhůtě dle § 49 odst. 2 písm. b) zákona o správě daní a poplatků. Krajský soud potom dospěl k závěru, že podmínky pro doručení uvedeného platebního výměru byly splněny a lhůta k podání odvolání nebyla zachována.

Stěžovatel v kasační stížnosti uplatňuje důvody podle § 103 odst. 1 písm. a), d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále též „s. ř. s."), kasační stížnost tedy podává z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nedostatku důvodů rozhodnutí a tvrzeného nesprávného právního hodnocení věci krajským soudem.

Dle písm. d) shora uvedeného ustanovení stěžovatel poukazuje na to, že se krajský soud nijak nevypořádal s argumentem stěžovatele, že namísto doručování veřejnou vyhláškou bylo prioritně na místě stanovit stěžovateli zástupce dle § 10 odst. 2 zákona o správě daní a poplatků. Ustanovení § 19 odst. 1 zákona o správě daní a poplatků totiž před doručením veřejnou vyhláškou upřednostňuje ustanovení zástupce, jemuž má být doručováno namísto toho, jehož pobyt není znám. Takovým zástupcem by dle stěžovatele měla být osoba jemu blízká, která by jistě dokázala o písemnosti stěžovatele zpravit. Tím by bylo dostatečně šetřeno procesních práv a stěžovatel by se dokázal proti nezákonnému platebnímu výměru bránit včas.

Pokud jde námitky dle písm. a) výše uvedeného ustanovení s. ř. s., stěžovatel uvádí, že soud nesprávně dospěl k závěru, že posledním místem jeho pobytu byla obec V., jak údajně měl zjistit Finanční úřad ve Zlíně. Tento závěr je nesprávný. Posledním známým místem pobytu stěžovatele, kde si převzal i poslední poštu, bylo U.H., N. Z. 1976.+

Ze všech uvedených důvodů stěžovatel navrhuje, aby zdejší soud rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvádí, že napadený rozsudek je odůvodněn dostatečně. Pokud jde o poslední známé místo pobytu stěžovatele v době před doručováním platebního výměru, pak se žalovaný ztotožňuje se závěrem Krajského soudu v Brně, že šlo o obec V. Jinou adresu nikdy stěžovatel správci daně nesdělil a tato adresa je ostatně uvedena i v kasační stížnosti a byla uvedena v žalobě. Z těchto důvodů navrhuje žalovaný, aby kasační stížnost byla zamítnuta.

Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas, stěžovatel je zastoupen advokátem a jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná. Důvodnost kasační stížnosti pak zdejší soud posoudil v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.).

Kasační soud musí především přisvědčit zásadní stížní námitce (a musel by tak učinit, i kdyby v tomto ohledu byla kasační stížnost takových námitek prosta, neboť jde o natolik závažné vady, že k nim je třeba přihlížet podle § 109 odst. 3 s. ř .s. *ex offo*), že napadený rozsudek krajského soudu trpí nedostatečným odůvodněním.

K vymezení rozsahu přezkoumatelnosti soudních rozhodnutí přispěl Ústavní soud, který např. v nálezu ze dne 11. 4. 2007, sp. zn. I. ÚS 741/06, publ. ve Sb. n. u. ÚS, svazek

45, nález 64, str. 77, vyslovil, že odůvodnění rozhodnutí soudu jednajícího a rozhodujícího ve správním soudnictví, z něhož nelze zjistit, jakým způsobem postupoval soud při posuzování rozhodné skutečnosti, nevyhovuje zákonným požadavkům kladeným na obsah odůvodnění a v konečném důsledku takové rozhodnutí zasahuje do základních práv účastníka řízení, který má nárok na to, aby jeho věc byla spravedlivě posouzena. Ústavní soud rovněž v nálezu ze dne 17. 12. 2008, sp. zn. I. ÚS 1534/08 (dostupný na nalus.usoud.cz) také konstatoval: *„Soudy jsou povinny své rozhodnutí řádně odůvodnit; jsou povinny též vysvětlit, proč se určitou námitkou účastníka řízení nezabývaly (např. proto, že nebyla uplatněna v zákonem stanovené lhůtě). Pokud tak nepostupují, porušují právo na spravedlivý proces garantované čl. 36 odst. 1 Listiny.“* V tomto nálezu Ústavní soud dále vyslovil, že *„je-li povinností krajských soudů vyplývající z práva na spravedlivý proces podle článku 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod to, aby se vypořádaly i s námitkami žalobců uplatněnými opožděně, a to z pohledu včasnosti jejich uplatnění, tím spíše je dána povinnost krajských soudů vypořádat se s námitkami uplatněnými v žalobě, tedy řádně a včas“*.

Z konstantní judikatury Ústavního soudu (např. nález ze dne 20. 6. 1996, sp. zn. III. ÚS 84/94, publ. ve Sb. n. u. ÚS, svazek 3, nález 34, str. 257, a nález ze dne 26. 6. 1997, sp. zn. III. ÚS 94/97, publ. ve Sb. n. u. ÚS, svazek 8, nález 85, str. 287) také vyplývá, že jedním z požadavků vyplývajících z práva na spravedlivý proces a z principů právního státu je povinnost soudů svá rozhodnutí odůvodnit. Ve správním soudnictví nachází tato zásada vyjádření v ustanovení § 54 odst. 2 s. ř. s. Z odůvodnění rozsudku musí vyplývat vztah mezi skutkovými zjištěními a úvahami při hodnocení důkazů na straně jedné a právními závěry na straně druhé. Pokud by tomu tak nebylo, rozhodnutí by bylo nepřezkoumatelné, protože by nedávalo dostatečné záruky pro to, že nebylo vydáno v důsledku libovůle a způsobem porušujícím ústavně zaručené právo na spravedlivý proces.

Také Nejvyšší správní soud ve svých rozsudcích opakovaně vyslovil, že není-li z odůvodnění napadeného rozsudku krajského soudu zřejmé, proč soud nepovažoval za důvodnou právní argumentaci účastníka řízení v žalobě a proč žalobní námitky účastníka považuje za liché, mylné nebo vyvrácené, nutno pokládat takové rozhodnutí za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. zejména tehdy, jde-li o právní argumentaci, na níž je postaven základ žaloby. Soud, který se vypořádává s takovou argumentací, ji nemůže jen pro nesprávnost odmítnout, ale musí také uvést, v čem konkrétně její nesprávnost spočívá (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005 - 44, publ. pod č. 689/2005 Sb. NSS, a také rozsudek ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003 - 52, www.nssoud.cz). Obdobně v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 11. 2007, č. j. 1 Afs 53/2007 - 34 (dostupný na www.nssoud.cz), byl vysloven právní názor, že *„je povinností soudu stranám sporu ozřejmit, jakými úsudky byl veden a k jakým závěrům dospěl“*. V této souvislosti lze také poukázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 1. 2008, č. j. 5 As 29/2007 - 64, dostupný na www.nssoud.cz, v němž se uvádí, že v situaci, kdy *„je část odůvodnění rozsudku krajského soudu, v níž se měl krajský soud vyjádřit ke skutkovým a právním otázkám vyplývajícím z uplatněných žalobních bodů, tvořena z valné části toliko pasážemi převzatými bez dalšího komentáře z publikovaného judikátu v jiné, skutkově i právně odlišné věci, aniž by krajský soud zároveň vyložil, jaký význam mají tyto převzaté závěry pro jeho rozhodnutí ve věci, je rozsudek krajského soudu nepřezkoumatelný pro nesrozumitelnost a nedostatek důvodů“*. Za nepřezkoumatelná pro nesrozumitelnost pak lze považovat zejména ta rozhodnutí, která

postrádají základní zákonné náležitosti, z nichž nelze seznat, o jaké věci bylo rozhodováno či jak bylo rozhodnuto, která zkoumají správní úkon z jiných než žalobních důvodů (pokud by se nejednalo o případ zákonem předpokládaného přezkumu mimo rámec žalobních námitek), jejichž výrok je v rozporu s odůvodněním, která neobsahují vůbec právní závěry vyplývající z rozhodných skutkových okolností nebo jejichž důvody nejsou ve vztahu k výroku jednoznačné (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003 - 130, publ. pod č. 244/2004 Sb. NSS).

Krajský soud nepostupoval při posuzování a rozhodování projednávané věci plně v souladu s požadavky uvedenými v citované judikatuře.

Z napadeného rozsudku vyplývá, že krajský soud se obsáhle zabýval doručováním prostřednictvím veřejné vyhlášky v daném případě, ale již pominul žalobní argument, že ještě před užitím této formy doručování měl být ustanoven zástupce dle § 10 odst. 2 zákona o správě daní a poplatků. Krajský soud tuto žalobní námitku nezmínil v jejich rekapitulaci a nijak nevysvětlil, proč právě tento žalobní argument má za vyvrácený. Z tohoto pohledu tak neobstojí konstatování soudu, že se dalšími žalobními námitkami nebylo třeba zabývat, když relevantní a pro věc podstatnou okolností bylo vyřešení otázky opožděnosti podaného odvolání proti prvostupňovému rozhodnutí správce daně. K tomu závěru soudu totiž nestačí zkoumat samotné doručování prostřednictvím veřejné vyhlášky, nýbrž – pokud je v žalobě taková námitka vznesena – je třeba zodpovědět též otázku, zda nemělo být ještě před doručováním prostřednictvím veřejné vyhlášky využito přednostně jiného institutu. Jakkoliv uvedená žalobní námitka nebyla stěžejní, krajský soud byl povinen se s ní vypořádat. Jak totiž plyne z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 12. 2009, č. j. 8 Afs 73/2007 - 111, www.nssoud.cz, krajský soud je povinen se v rozhodnutí o žalobě vypořádat se všemi žalobními námitkami. Zamítne-li žalobu, přičemž se opomene zabývat byť i marginální námitkou, nezbývá Nejvyššímu správnímu soudu než jeho rozhodnutí zrušit pro nepřezkoumatelnost spočívající v nedostatku důvodů [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.], byť i důvodnost námitky by Nejvyšší správní soud mohl sám spolehlivě posoudit podle obsahu spisu.

Nejvyšší správní soud na základě výše uvedených důvodů dospěl k závěru, že napadený rozsudek krajského soudu je nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.], a proto musel tento rozsudek zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). Věcnými námitkami poukazujícími na nezákonnost rozhodnutí správních orgánů se přitom zdejší soud zabývat nemohl, jelikož kdyby tak býval učinil, suploval by nepřípustně úlohu soudu krajského, kterýžto nejprve k nim musí zaujmout přezkoumatelný postoj. Teprve ten pak může být předmětem přezkumu v kasačním řízení, tedy pouze pak se k meritu věci může (pro případ, že bude podána kasační stížnost) vyslovit i Nejvyšší správní soud.

V novém řízení bude na krajském soudu, aby se zabýval námitkou, zda z ustanovení § 19 odst. 1 zákona o správě daní a poplatků plyne, že ustanovení zástupce pro doručování dle § 10 odst. 2 tohoto zákona má přednost před doručením prostřednictvím veřejné vyhlášky. Z odůvodnění rozsudku musí vyplývat vztah mezi skutkovými zjištěními a úvahami při hodnocení důkazů na straně jedné a právními závěry na straně druhé.

Zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je tento soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti krajský soud rozhodne v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. července 2011

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu